

Ενότητα στις Εικαστικές Τέχνες

Τίτλος: *Μύθοι μέσα από Ψηφιδωτά*

Βαθμίδα: 3

Τάξη: Στ΄

Διάρκεια: 8 X 80΄

Περιγραφή Ενότητας Η ενότητα εστιάζεται σε μύθους της Κύπρου και της Ευρώπης (το θέμα συνάδει με τον υπό έμφαση στόχο της σχολικής χρονιάς 2011-2012 «Η Κύπρος στην Ευρώπη»). Μέσα από τη θέαση και δημιουργία με σύγχρονες και παραδοσιακές τεχνικές ψηφιδωτών έργων, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την **Τοπική και Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά**.

Οικολογία Σχολείου

Πλαίσιο μάθησης/ιδιαιτερότητες σχολείου και κοινότητας: Το σχολείο βρίσκεται σε ημιαστική, αναπτυσσόμενη περιοχή και είναι Ενιαίο Ολοήμερο (ΕΟΣ). Διαθέτει εργαστήριο Τέχνης με έναν Ηλεκτρονικό Υπολογιστή (ΗΥ) και μόνιμο βιντεοπροβολέα και Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών με 12 ΗΥ. Η διεύθυνση και το προσωπικό του σχολείου είναι πολύ θετικοί ως προς τη συμβολή του μαθήματος των Εικαστικών Τεχνών. Ο κοινοτάρχης είναι άνθρωπος με όραμα και είναι ιδιαίτερα δεκτικός σε προτάσεις συνεργασίας με το σχολείο για ανάπτυξη της κοινότητας σε πολλά επίπεδα.

Προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες, ενδιαφέροντα και ιδιαιτερότητες των παιδιών: Η ενότητα εφαρμόζεται στην Στ΄ τάξη του σχολείου, στο οποίο διδάσκω το μάθημα των Εικαστικών Τεχνών για πέντε χρόνια. Η ενότητα αποτελεί μέρος σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ομαδικότητας και συνεργασίας, αφού στη συγκεκριμένη τάξη παρατηρήθηκαν συγκρούσεις και προβλήματα συνεργασίας.

Προηγήθηκε επίσκεψη στο χώρο των ψηφιδωτών στην Πάφο και της Οικίας του Ευστολίου στο αρχαίο Κούριο με την υπεύθυνη εκπαιδευτικό της τάξης για το μάθημα της Ιστορίας. Για τους σκοπούς του μαθήματος των Εικαστικών Τεχνών, είχαν δοθεί οδηγίες στα παιδιά να καταγράψουν τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, τα θέματα των ψηφιδωτών και ό,τι άλλο θεωρούσαν σημαντικό. Κατά την επίσκεψη, τα παιδιά είχαν στη διάθεσή τους διάφορα μέσα καταγραφής, όπως φωτογραφικές μηχανές, βιντεοκάμερες και το εικαστικό τους ημερολόγιο, με τα οποία κατέγραψαν τις παρατηρήσεις τους.

Θεματικές Περιοχές: Τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά, Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά
Ζήτημα: Μύθοι

Στοιχεία από τον Πυρήνα:

- Μορφολογικά στοιχεία: σημείο, γραμμή, σχήμα, χρώμα, τόνος, υφή
- Δομικά στοιχεία: τοποθέτηση, μέγεθος, όγκος
- Νοηματικά στοιχεία: αφήγηση ιστοριών, έκφραση συναισθημάτων, συμβολισμοί
- Τεχνικές: ψηφιδωτό με κεραμικές ψηφίδες και άλλα υλικά

Μέσα – Υλικά:

Κεραμικά πλακάκια, ψηφίδες (κεραμικές, γυάλινες), γόμα (λευκή), πλαστικά κουταλάκια, ξύλινες επιφάνειες (80Χ60 εκ.), οδοντογλυφίδες, υλικό για γέμισμα ψηφιδωτού, προστατευτικά γυαλιά, γάντια

Μέσα για καταγραφή:

φωτογραφική μηχανή, βιντεοκάμερα, εικαστικό ημερολόγιο

Πηγές:

Πρωτογενείς:

Ψηφιδωτά της Πάφου (Οικία Διόνυσου, Έπαυλη Θησέα, Έπαυλη Αιώνα, Οικία Ορφέα, Οικία των τεσσάρων εποχών)

Ψηφιδωτά Κουρίου (Οικία Ευστολίου)

Εργαστήριο Ψηφιδωτών Mosaic Collective

Δευτερογενείς:

Βιβλίο Εικαστικά Ε΄ - Στ΄ Δημοτικού

Ιστοσελίδα Βυζαντινού Μουσείου Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄

<http://www.makariosfoundation.org.cy/8.html>

Casa Batlló, φωτογραφία έργου του Antoni Gaudí:

<http://architecture.about.com/od/greatbuildings/ig/Antoni-Gaudi-/Casa-Batllo.htm>

Ιστοσελίδα 'Ψηφίδων Γνώσις'

<http://www.mosaicart.gr/indexg.html>

Βίντεο για την τεχνική γεμίματος ψηφιδωτών

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=nKsxr_RBIG0 - !

Χρήσιμες Ιστοσελίδες:

Παιδικά

http://www.paidika.gr/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=15&Itemid=83

Μακεδονία εν μύθοις φθεγγομένη

<http://www.komvos.edu.gr/mythology/index.html>

Ιστοσελίδα εργαστηρίου ψηφιδωτών Mosaic Collective

<http://mosaic-collective.net/>

Design a Mosaic (για τη δημιουργία ψηφιακού ψηφιδωτού):

<http://gwydir.demon.co.uk/jo/mosaic/index.htm>

Στόχοι Ενότητας

(Γνώσεις και Εμπειρίες, Δεξιότητες, Στάσεις)

Οι μαθητές/τριες να:

1. έρθουν σε επαφή με την τοπική και παγκόσμια δημιουργία σε σχέση με το ψηφιδωτό, μέσα από πραγματικά έργα, φωτογραφίες, δράσεις και έρευνα
2. παρατηρούν, συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα χρήσιμα για τη δημιουργία ψηφιδωτού μέσα από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές
3. αναπτύξουν δεξιότητες καταγραφής στοιχείων που θα τους φανούν χρήσιμα στη δημιουργία ψηφιδωτού, με ποικίλους τρόπους στο εικαστικό τους ημερολόγιο

4. διερευνούν υλικά και πειραματίζονται με τη χρήση πολλαπλών τεχνικών και μέσων, συμπεριλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών
5. δημιουργούν ομαδικά ψηφιδωτά έργα μέσα από πειραματισμό και διερεύνηση υλικών και μέσων
6. συλλέγουν, επιλέγουν και ταξινομούν υλικά και αντικείμενα σχετικά με τη δημιουργία του ψηφιδωτού τους
7. αναπτύξουν θετική στάση ως προς την ομαδική εργασία, καθώς και δεξιότητες συνεργασίας μεταξύ τους, με γονείς και ανθρώπους από την κοινότητά τους για την πραγματοποίηση του έργου
8. προβληματίζονται για πιθανές λύσεις σε προκλήσεις που θα παρουσιαστούν
9. αναπτύξουν δεξιότητες χρήσης εργαλείων κοπής ψηφίδων
10. είναι σε θέση να εξηγούν τις διαδικασίες, επιλογές και το τελικό αποτέλεσμα της έρευνας και της δημιουργίας του ψηφιδωτού τους
11. εξοικειωθούν με την εικαστική γλώσσα, τόσο σε σχέση με τη δημιουργία ψηφιδωτού (ψηφίδα, κόπτης ψηφίδων, γέμισμα ψηφιδωτού), όσο και σε σχέση με άλλες εικαστικές έννοιες και στοιχεία (γραμμή, σχήμα, χρώμα, τόνος, υφή, μέγεθος, ένταση).

Πορεία Ενότητας

ΜΑΘΗΜΑ 1: Εισαγωγή στα ψηφιδωτά

Έμφαση στους Στόχους: 1, 2, 4, 10, 11

Το μάθημα γίνεται στο εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

1. Συζήτηση σχετικά με τα ψηφιδωτά που είδαν κατά την επίσκεψη

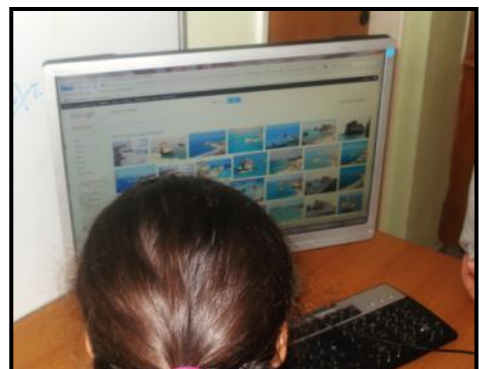
Γίνεται συζήτηση κατά την οποία τα παιδιά μιλούν γι' αυτά που παρατήρησαν κατά την επίσκεψη, έχοντας ως σημείο αναφοράς το εικαστικό τους ημερολόγιο. Τους είχαν δοθεί οδηγίες να κάνουν παρατηρήσεις ως προς τα υλικά από τα οποία ήταν φτιαγμένα τα ψηφιδωτά, όπως και από πού αντλούνταν τα θέματα.

Οι πιο σημαντικές από τις παρατηρήσεις που έκαναν τα παιδιά ήταν ότι:

- τα ψηφιδωτά είναι φτιαγμένα από μικρές «τετραγωνισμένες» πέτρες
- τα θέματα είναι παρμένα από τη μυθολογία
- οι παραστάσεις στα έργα είναι πλαισιωμένες από μοτίβα, φτιαγμένα επίσης με ψηφίδες
- τα χρησιμοποιούσαν για να καλύπτουν τα πατώματά τους
- πρέπει να είναι δύσκολη και χρονοβόρα τεχνική

2. Διερεύνηση μύθων

Με αφορμή την παρατήρηση των παιδιών ότι τα θέματα των ψηφιδωτών είναι παρμένα από τη μυθολογία, γίνεται συζήτηση σχετικά με μύθους. Τα παιδιά αναφέρουν μύθους που γνωρίζουν και στη συνέχεια διερευνούν μύθους στο διαδίκτυο, βρίσκουν στοιχεία και τα καταγράφουν στο εικαστικό τους ημερολόγιο. Η ιστοεξερεύνηση γίνεται μέσα από τις ιστοσελίδες [Παιδικά](#) και [Μακεδονία εν μύθοις φθεγγομένη](#), καθώς και με τη χρήση της λέξης κλειδί 'μύθοι' σε μηχανή αναζήτησης.

3. Δημιουργία ψηφιακού ψηφιδωτού στο πρόγραμμα **Design a Mosaic**

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με το πρόγραμμα [Design a Mosaic](#), όπου βλέπουν παραδείγματα ρωμαϊκών μοτίβων με ψηφίδες και δημιουργούν τα δικά τους ψηφιακά μοτίβα.

Για το πρόγραμμα *Design a Mosaic* υπάρχει σύνδεσμος και **Οδηγός Φύλαξης Ψηφιακού Ψηφιδωτού** στην [Ιστοσελίδα Εικαστικής Αγωγής Δημοτικής Εκπαίδευσης](#) (Συνδέσεις/Χρήσιμες Ιστοσελίδες/ Διαδραστικά Παιχνίδια).

Τα παιδιά δημιουργούν ψηφιακά ψηφιδωτά στους ΗΥ

4. Έκθεση ψηφιακών ψηφιδωτών και αναστοχασμός

Στο τέλος του μαθήματος γίνεται έκθεση των έργων τους στις οθόνες των ΗΥ και τα παιδιά περνούν και βλέπουν τα έργα που έφτιαξαν οι υπόλοιποι. Εκφράζουν και ανταλλάζουν απόψεις για τα δικά τους έργα και αυτά των συμμαθητών τους.

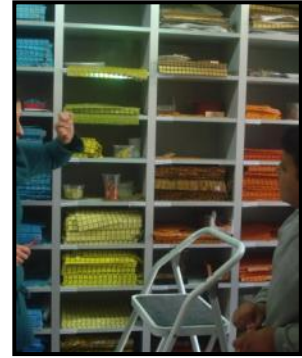
Τα παιδιά εκθέτουν τα ψηφιακά ψηφιδωτά στους Η.Υ

ΜΑΘΗΜΑ 2: Επίσκεψη στο εργαστήριο ψηφιδωτών Έμφαση στους στόχους : 1, 2, 3, 11

Τα παιδιά επισκέπτονται το εργαστήριο ψηφιδωτών [Mosaic Collective](#). Στο συγκεκριμένο εργαστήριο υπάρχουν ψηφίδες προς πώληση, τελειωμένα έργα και έργα σε διαδικασία δημιουργίας. Τα παιδιά είναι εφοδιασμένα με διάφορα μέσα καταγραφής (φωτογραφικές μηχανές, βιντεοκάμερες και το εικαστικό τους ημερολόγιο).

1. Παρατήρηση και προβληματισμός ως προς τα υλικά, την υφή και το σχήμα των ψηφίδων
Αφήνονται ελεύθερα να παρατηρήσουν τις διάφορες ψηφίδες που βρίσκονται προς πώληση στο εργαστήριο. Καταγράφουν στο εικαστικό τους ημερολόγιο πληροφορίες ως προς τα σχήματα που έχουν οι ψηφίδες, το υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένες και την υφή τους.

Γίνεται συζήτηση με βάση αυτά που κατέγραψαν στο εικαστικό τους ημερολόγιο.

Οι πιο σημαντικές από τις παρατηρήσεις τους ήταν οι εξής:

Ως προς τα υλικά:

- είναι κατασκευασμένες από φυσική πέτρα, κεραμικό και γυαλί
- σε κάποιες ψηφίδες χρησιμοποιούνται και μέταλλα, όπως ασήμι, χρυσάφι και λευκόχρυσος
- πολλά μικροαντικείμενα καθημερινής χρήσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ψηφίδες
- ως ψηφίδες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σπασμένα κεραμικά πατώματος και τοίχου

Ως προς το σχήμα:

- οι πιο πολλές ψηφίδες έχουν σχήμα τετράγωνο
- κάποια είδη ψηφίδων έχουν άλλα σχήματα (ορθογώνιο, κυκλικό, οβάλ)

Ως προς την υφή:

- κάποιες ψηφίδες είναι λείες, ενώ κάποιες άλλες πιο τραχείες
- κάποιες που είναι φτιαγμένες από γυαλί έχουν «κυμματιστή υφή» ενώ κάποιες άλλες επίπεδη

Άλλες παρατηρήσεις:

- μερικές ψηφίδες είναι διαφανείς
- κάποιες ψηφίδες είναι μονόχρωμες, ενώ κάποιες άλλες αποτελούνται από πολλούς τόνους ή αποχρώσεις του ίδιου χρώματος, ή και δύο/τρία διαφορετικά χρώματα

3. Παρατήρηση έργων τέχνης που εκτίθενται στο εργαστήρι ψηφιδωτών και στοχασμός

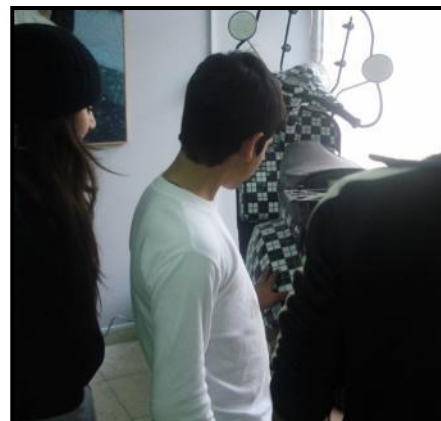
Τα παιδιά παρατηρούν τα έργα τέχνης που εκτίθενται στο εργαστήρι και καταγράφουν παρατηρήσεις σε σχέση με τη θεματική των έργων και τον τρόπο με τον οποίο τοποθετούνται οι ψηφίδες σε μια επιφάνεια.

Μπορείτε να δείτε έργα που εκτίθενται στο εργαστήρι ψηφιδωτών [εδώ](#).

Οι πιο σημαντικές από τις παρατηρήσεις τους ήταν οι εξής:

- Τα θέματα των έργων τέχνης είναι ποικίλα και δεν είναι παρμένα μόνο από τη μυθολογία, όπως τα ψηφιδωτά της ρωμαϊκής περιόδου.
- Υπάρχουν έργα που το θέμα τους είναι αποκλειστικά το μοτίβο.
- Τα έργα δεν είναι μόνο δισδιάστατα, αλλά υπάρχουν και τρισδιάστατα έργα.
- Μπορούμε να καλύψουμε με ψηφιδωτό διάφορα αντικείμενα, όπως τραπέζια, καρέκλες, κορνίζες, ακόμη και μοτοσυκλέτες.

ΜΑΘΗΜΑ 3: Δημιουργία ομαδικών έργων

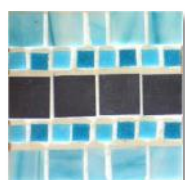
Έμφαση στους στόχους : 1, 2, 3, 6, 7

1. Γνωριμία με τεχνικές δημιουργίας ψηφιδωτού

Γίνεται συζήτηση σχετικά με την επίσκεψη και τις εντυπώσεις τους από αυτήν, με έμφαση στις τεχνικές δημιουργίας ψηφιδωτού (άμεση και έμμεση), που είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν στο εργαστήρι. Η γνωριμία με τις τεχνικές εμβαθύνεται περισσότερο μέσα από το μάθημα **Ψηφίδες – Ψηφιδωτά** (Εικαστικά Ε΄- Στ΄).

Το εγχειρίδιο **Εικαστικά Ε΄- Στ΄**, όπως και άλλα εγχειρίδια, μπορείτε να το βρείτε σε μορφή PDF στην [Ιστοσελίδα Εκαστικής Αγωγής](#) (στο χώρο Υποστηρικτικό Υλικό/ Διδακτικά Εγχειρίδια)

Μοτίβα που έφτιαξαν παιδιά μικρότερων τάξεων του σχολείου σε προηγούμενα χρόνια

2. Πειραματισμός και δημιουργία μοτίβων

Τα παιδιά πειραματίζονται και δημιουργούν μοτίβα με ψηφίδες που αγοράστηκαν κατά την επίσκεψη στο εργαστήρι ψηφιδωτών. Έρχονται επίσης σε επαφή και παρατηρούν μοτίβα που έφτιαξαν παιδιά κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά. Οι ψηφίδες δεν κολλιούνται διότι στόχος της δραστηριότητας είναι να πειραματιστούν και να αντιληφθούν την ποικιλία των συνδυασμών που μπορούν να δημιουργήσουν συνδυάζοντας διαφορετικές ψηφίδες με διαφορετικούς τρόπους. Καταγράφουν μοτίβα στο εικαστικό τους ημερολόγιο.

2. Παρουσίαση ψηφιδωτών έργων από το διαδίκτυο

Παρουσιάζονται στα παιδιά διάφορα ψηφιδωτά με στόχο να συνειδητοποιήσουν την πορεία της τεχνικής μέσα στο χρόνο και, μέσα από συζήτηση, εντοπίζουν τη σύνδεση της με την τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στα ψηφιδωτά της Βυζαντινής περιόδου.

Για την παρουσίαση χρησιμοποιήθηκε υλικό από τις ιστοσελίδες [Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'](#) και [Ψηφίδων Γνώσις](#)

3. Γνωριμία με το έργο του Antoni Gaudí, 'Casa Batlló'

Παρουσιάζεται στα παιδιά το έργο του Antoni Gaudí, 'Casa Batlló' σε φωτογραφία και ακολουθεί συζήτηση. Πρόκειται για κτίριο, το οποίο συμβολίζει τη μάχη του Αγίου Γεωργίου με το Δράκο.

Η συζήτηση εστιάζεται στο πώς έχει αποδώσει ο καλλιτέχνης το δράκο (στέγη).

Μπορείτε να βρείτε τη φωτογραφία [εδώ](#)

4. Επιλογή μύθων

Οι ομάδες καλούνται να ανατρέξουν στο εικαστικό τους ημερολόγιο και να επιλέξουν ένα μύθο, τον οποίο θα αναπαραστήσουν με τη μέθοδο του ψηφιδωτού. Οι μύθοι που επέλεξαν οι 4 ομάδες είναι: 'Η γέννηση της Αφροδίτης', 'Η Χαμένη Ατλαντίδα', 'Η γοργόνα η αδελφή του Μεγαλέξανδρου και οι ναυτικοί' και 'Οι Καλικάντζαροι'. Οι μύθοι αυτοί θα αποτελέσουν τη πηγή έμπνευσης τους για τη δημιουργία των ψηφιδωτών τους έργων.

ΜΑΘΗΜΑ 4: Επιλογή, οργάνωση και ταξινόμηση των υλικών και δημιουργία

Έμφαση στους στόχους: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

1. Δημιουργία ομαδικών έργων

Τα παιδιά ξεκινούν τη δημιουργία των ομαδικών τους έργων. Πρώτα ζωγραφίζουν σε χαρτί τη σκηνή που θα δημιουργήσουν και μετά τη μεταφέρουν στην ξύλινη επιφάνεια πάνω στην οποία θα δημιουργήσουν το ψηφιδωτό τους. Οι ξύλινες επιφάνειες είναι άχρηστα ράφια που υπήρχαν στο σχολείο.

2. Δημιουργία ψηφίδων από άχρηστα κεραμικά

Κάποια παιδιά επισκέπτονται κατάστημα ειδών υγιεινής που βρίσκεται στην κοινότητά τους και ζητούν να τους παραχωρηθούν άχρηστα κεραμικά για να τα χρησιμοποιήσουν στα έργα τους. Πλένουν τα κεραμικά πλακάκια και τα σπάζουν σε μικρά κομματάκια* δημιουργώντας ψηφίδες.

Τα κεραμικά μπορούν να σπάσουν με διάφορους τρόπους. Στην περίπτωση μας τα κεραμικά πλακάκια τυλίχτηκαν σε ύφασμα κι έσπασαν με σφυρί.

3. Επιλογή και ταξινόμηση των ψηφίδων

Τα παιδιά επιλέγουν και ταξινομούν, τόσο τις ψηφίδες που έφτιαξαν από τα σπασμένα κεραμικά πλακάκια, όσο και ψηφίδες που αγοράστηκαν από το εργαστήρι ψηφιδωτών. Η ταξινόμηση γίνεται με βάση το χρώμα και την υφή, με στόχο την κάλυψη συγκεκριμένων επιφανειών στα έργα τους. Πειραματίζονται με τις ψηφίδες πάνω στα έργα τους χωρίς να τις κολλήσουν. Χρησιμοποιούν κόπτες για να κόψουν τις ψηφίδες στο επιθυμητό σχήμα και μέγεθος.

4. Δημιουργία ομαδικών έργων

Τα παιδιά, αφού αποφασίσουν τους συνδυασμούς των ψηφίδων που θα χρησιμοποιήσουν για κάθε επιφάνεια, αρχίζουν να τις κολλούν χρησιμοποιώντας γόμα και οδοντογλυφίδες.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ 5, 6, 7 και 8: Δημιουργία Ψηφιδωτών – Τελική αξιολόγηση

Έμφαση στους στόχους: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

1. Δημιουργία ψηφιδωτών

Τα παιδιά συνεχίζουν να πειραματίζονται με διάφορους συνδυασμούς και καλύπτουν τις επιφάνειες των έργων τους με ψηφίδες. Στις ομάδες συζητούν και συναποφασίζουν τον τρόπο εξέλιξης της εργασίας τους. Στο τέλος κάθε μαθήματος γίνεται συζήτηση με όλη την

τάξη και τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις τους για το έργο της δικής τους και των άλλων ομάδων. Πριν το γέμισμα των κενών ανάμεσα στις ψηφίδες με υλικό για γέμισμα αρμών, τα παιδιά παρακολουθούν [βίντεο](#) που τους υπενθυμίζει την τεχνική δημιουργίας ψηφιδωτού, που παρακολούθησαν κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στο εργαστήρι ψηφιδωτών.

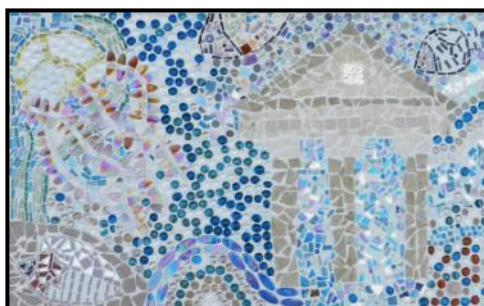
Τα έργα των ομάδων ολοκληρωμένα

Η γοργόνα η αδελφή του Μεγαλέξανδρου και οι ναυτικοί

Η γέννηση της Αφροδίτης

Η χαμένη Ατλαντίδα

Καλικάντζαροι

2. Αξιολόγηση – Αναστοχασμός

Στο τέλος, τα παιδιά, έχοντας μπροστά τους τα τελειωμένα έργα και το εικαστικό τους ημερολόγιο, εμπλέκονται σε συζήτηση και αναστοχασμό σε σχέση με την πορεία της εικαστικής τους εργασίας και εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους σχετικά με τα έργα. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης συζητούν και τον τρόπο με τον οποίο θα αξιοποιηθούν τα έργα τους και αποφασίζουν να τα εκθέσουν μόνιμα, ως επιτοίχια ψηφιδωτά, σε συγκεκριμένο τοίχο του σχολικού κτιρίου, τον οποίο επέλεξαν μετά από έρευνα. Επειδή όμως στο σχολικό κτίριο διενεργούνταν οικοδομικές εργασίες, η τελική τοποθέτηση των ψηφιδωτών αναβλήθηκε και θα πραγματοποιηθεί στο μέλλον.

Τα παιδιά εκθέτουν τα έργα τους στην έκθεση που γίνεται στο σχολείο κατά την τελική γιορτή. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα βρίσκεται στην αίθουσα και συζητά με τους επισκέπτες λεπτομέρειες σχετικά με το έργο.

Ασφάλεια: Για την ασφάλεια των μαθητών/τριών είναι καλό να χρησιμοποιούν προστατευτικά γυαλιά, ελαστικά γάντια και τον κόπτη ψηφίδων με τροχαλίες.

Αναστοχασμός

Μαθησιακά αποτελέσματα

Τα παιδιά ανέπτυξαν εικαστική γλώσσα, εξηγώντας επιλογές και διαδικασίες, και αναγνωρίζοντας/χρησιμοποιώντας εικαστικούς όρους που έμαθαν κατά τη διάρκεια της ενότητας (π.χ. υφή, κόπτης ψηφίδων, ψηφοθέτηση κτλ), όπως και μορφολογικά, δομικά και νοηματικά στοιχεία (π.χ. χρώμα, υφή, συμβολισμοί). Επίσης παρατήρησαν, συνέλεξαν, κατέγραψαν και επεξεργάστηκαν δεδομένα που ήταν χρήσιμα για την εικαστική τους εργασία μέσα από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.

Έρθαν σε επαφή με όλα τα στάδια δημιουργίας ψηφιδωτού βιωματικά και συνεργάστηκαν με τους/τις συμμαθητές/τριες για την ολοκλήρωση συλλογικών έργων. Αρκετά παιδιά φάνηκε να βιώνουν την αξία της συνεργασίας και της ομαδικότητας, συνειδητοποιώντας τις δυσκολίες ολοκλήρωσης ενός τέτοιου έργου σε ατομικό επίπεδο.

Έρθαν σε άμεση και έμμεση επαφή με την τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά μέσα από τους μύθους και τα ψηφιδωτά και απέκτησαν σεβασμό προς αυτές, ως μέρος της πολιτιστικής τους ταυτότητας.

Τέλος συνεργάστηκαν με γονείς και ανθρώπους της κοινότητας και χάρηκαν την εικαστική δημιουργία.

Πρακτικές δυσκολίες / Εισηγήσεις για αλλαγές

Μια πρακτική δυσκολία είναι η δραστηριότητα/προστάδιο δημιουργίας ψηφιακού ψηφιδωτού (Μάθημα 1), η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη εργαστηρίου ΗΥ στο σχολείο. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εργαστήριο στο σχολείο, η συγκεκριμένη δραστηριότητα θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τη δημιουργία ψηφιδωτού με τη χρήση ψηφίδων από χαρτί (π.χ. σελίδες περιοδικών, χρωματιστό χαρτί κλπ) για το σύνολο της τάξης, ενώ μια ή δύο ομάδες παιδιών θα μπορούσε να χρησιμοποιήσουν τον/τους υπολογιστή/ές του εργαστηρίου Εικαστικών Τεχνών για τη δημιουργία ψηφιακού ψηφιδωτού.

Μια δεύτερη πρακτική δυσκολία είναι το ότι η διαδικασία ολοκλήρωσης των έργων είναι χρονοβόρα (3 -5 ογδοντάλεπτα). Στη συγκεκριμένη περίπτωση τα παιδιά εργάζονταν για την ολοκλήρωση των έργων, όχι μόνο κατά τις περιόδους του μαθήματος των Εικαστικών Τεχνών, αλλά και κατά το χρόνο που απόμενε μετά το γεύμα (το σχολείο είναι Ενιαίο Ολοήμερο), υπό την επίβλεψη των υπεύθυνων εκπαιδευτικών.

Στη μείωση του χρόνου αποπεράτωσης των έργων βοήθησε και η εμπλοκή κάποιων γονιών, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση των παιδιών τους. Επειδή γενικά η ενότητα ήταν αρκετά μεγάλη σε χρονική διάρκεια και ίσως η ποικιλία των δραστηριοτήτων να την καθιστούν πολύπλοκη, θα ήθελα να εισηγηθώ κάποιους τρόπους εφαρμογής της με πιο απλές διαδικασίες:

- Η πρώτη επαφή των παιδιών με ψηφιδωτά θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε με την παρουσίαση ψηφιδωτού/ών έργου/ων στην τάξη (πρωτογενείς πηγές), είτε μέσα από φωτογραφίες (δευτερογενείς πηγές).
- Για να μειωθεί ο χρόνος ολοκλήρωσης των έργων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν βάσεις με πιο μικρές διαστάσεις, ή να εμπλακούν και παιδιά άλλων τάξεων στη δημιουργία των ψηφιδωτών.

Προέκταση δραστηριοτήτων

Σε συνεργασία με την κοινότητα, τα παιδιά μπορούν είτε να τοποθετήσουν μόνιμα τα έργα τους σε κάποιο κεντρικό σημείο της κοινότητάς τους, είτε να λειτουργήσουν ως εκπαιδευτές για τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας και όλοι μαζί να παρέμβουν εικαστικά σε κεντρικό σημείο της κοινότητας τους δημιουργώντας ένα συλλογικό ψηφιδωτό, με όλες τις ωφέλειες που απορρέουν από μια τέτοια δράση, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

Εκπαιδευτικός: Κύπρος Πισιαλής (Σύμβουλος Εικαστικής Αγωγής)